

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 10.06.2004

COM(2004)415 final

SPOROČILO EVROPSKE KOMISIJE MINISTRSKEMU SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Evropski Akcijski načrt za ekološko kmetijstvo

{SEC(2004)739}

1. POVZETEK

Evropska komisija namerava s tem *Sporočilom o ekološki hrani in kmetijstvu* oceniti stanje in postaviti temelje za razvoj politike v prihodnosti, torej zagotoviti celotno strateško vizijo za prispevek ekološkega kmetijstva k skupni kmetijski politiki (SKP).

V oblikovanju globalnega koncepta politike za ekološko kmetijstvo bi morala biti prepoznavna dvojna družbena vloga ekološkega kmetijstva:

1. Trženje ekoživil, ki ustreza potrebam dela potrošnikov in naj bi zato bilo nagrajeno s strani trgov in torej financirano s strani potrošnikov. Razvoj ekološkega kmetijstva bodo v tem pogledu usmerjala pravila trga.

2. Znano je, da ekološko gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči ustvarja javne dobrine, predvsem koristi na področju varstva okolja, pa tudi razvoja podeželja, v nekaterih pogledih pa se lahko odraža tudi v izboljšanju dobrega počutja (dobrobiti) domačih živali. S tega vidika bi morala razvoj ekološkega kmetijstva spodbujati družba.

Za zagotovitev stabilnega razvoja trga mora obstajati ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem.

Analiza Evropske komisije je pokazala, da bi morali namenjati več poudarka pospeševanju razvoja trga. Sedanji tržni delež v petnajstih starih državah članicah Evropske unije znaša približno 2 %. Da bi ta delež povečali ali da bi ga vsaj ohranili na daljši rok, se je potrebno bolj osredotočiti na pričakovanja potrošnikov. Potrošniki potrebujejo izčrpnije informacije o osnovnih načelih in ciljih ekološkega kmetijstva, kakor tudi o njegovih pozitivnih učinkih, npr. na okolje.

Istočasno je potrebno jamčiti za neoporečnost sistema nadzora.

Notranji trg ekoloških živil ovirajo številnost različnih nacionalnih in zasebnih standardov in njihovo izvajanje, kar lahko zelo zaplete prodajo ekoloških živil v ostale države članice. K zmanjšanju teh problemov bi pripomogel razvoj skupnih ciljev, razvoj multilateralnega koncepta ekvivalentnosti, nadaljnje usklajevanje zahtev nadzora in večji poudarek skupnemu znaku EU za ekoživila.

Da bi lahko pospešili širjenje ekološkega kmetijstva in hkrati povečali kapaciteto pridelave, so potrebne nove informacije in predvsem razvoj novih tehnologij. Zato je nujno zagotoviti potrebne raziskave metod ekološkega kmetovanja in ekološke predelave. Istočasno je potrebno izboljšati zbiranje statističnih informacij o pridelavi in trgu.

Eden od ciljev reforme SKP v letu 2003 je bil spodbujanje pridelave okolju prijaznih, kakovostnih živil. Ekološko kmetijstvo je pomembno orodje za doseganje teh ciljev.

Ekološki kmetje so trenutno upravičeni do podpore iz prvega stebra SKP prek neposrednih plačil in ukrepov cenovnih podpor. Še pomembneje je, da je ekološko kmetijstvo v celoti vključeno v politiko razvoja podeželja v drugem stebru SKP in ima vidno mesto v kmetijsko-okoljskih ukrepih. Reforma SKP v letu 2003 je zagotovila uporaben okvir za prihodnji razvoj ekološkega kmetijstva in državam članicam EU dala na razpolago vrsto inštrumentov.

Na osnovi te analize in na temelju dosedanjih dosežkov se glavni predlogi v Akcijskem načrtu osredotočajo na:

- informacijsko voden razvoj trga ekoživil, z izboljševanjem osveščenosti potrošnikov, zagotavljanjem več informacij in promocije za potrošnike, pridelovalce, predelovalce idr., spodbujanjem uporabe znaka EU za ekoživila – tudi na uvoženih živilih, z zagotavljanjem večje preglednosti in jasnosti različnih standardov, ter z izboljšanjem dostopnosti statistike o pridelavi, ponudbi in povpraševanju kot orodjem trženja in politike;
- izboljšanje učinkovitost javne podpore za ekološko kmetijstvo s pomočjo spodbujanja držav članic za bolj skladno in večjo uporabo različnih ukrepov za razvoj podeželja, npr. z uporabo nacionalnih akcijskih načrtov in z okrepitevijo raziskovanja na področju ekološkega kmetijstva;
- izboljšanje in okrepitev standardov EU za ekološko kmetijstvo ter zahtev glede uvoza in nadzora, in sicer s pomočjo opredelite osnovnih načel ekološkega kmetijstva, ter tako jasno izraziti njegov prispevek k javnim dobrinam; povečanje preglednosti (transparentnosti) in zaupanja potrošnikov; z ustanovitvijo neodvisnega svetovalnega odbora za znanstvena in tehnična vprašanja; z nadaljnjim usklajevanjem in okrepitevijo standardov s pomočjo mednarodnih organizacij; z izboljšanjem standardov, npr. za dobro počutje (dobrobit) živali; z dopolnitvijo standardov za manjkajoča področja, kot je npr. akvakultura, ali okoljskih standardov, kot npr. uporaba energije iz fosilnih goriv in podobno; z razložitvijo standardov glede prepovedi uporabe GSO; s povečanjem učinkovitosti in preglednosti nadzornega sistema, in, končno, z bolj učinkovitimi uvoznimi predpisi.

Nadaljnje podrobnosti, ki se nanašajo na analizo ozadja v različnih spodaj navedenih dejavnostih, lahko najdete v delovnem dokumentu Evropske komisije »Evropski akcijski načrt za ekološko kmetijstvo« iz junija 2004. Ta dokument je na voljo na spletni strani EVROPE: http://europa.eu.int/comm/agriculture/qual/organic/plan/index_en.htm.

2. DEJAVNOSTI

2.1. Trg za ekološke pridelke

Dejavnost 1

Uvesti dopolnila uredbe Sveta (ES) št. 2826/2000 (promocija na notranjem trgu), ki bi dala Komisiji večje možnosti za neposredne dejavnosti za organiziranje promocijskih in informacijskih kampanj o ekološkem kmetijstvu.

Začeti večletno vseevropsko informacijsko in promocijsko kampanjo za informiranje potrošnikov, prehranskih obratov v javnih institucijah, šol in ostalih ključnih akterjev v prehranski verigi, o prednostih ekološkega kmetijstva, posebno o njegovih okoljskih koristih, in povečati osveščenost potrošnikov in njihovo prepoznavanje ekoloških živil, vključno z znakom EU za ekološka živila.

Začeti usmerjene informacijske in promocijske kampanje za dobro opredeljene skupine potrošnikov, kot so npr. občasni potrošniki in prehranski obrati v javnih institucijah.

Povečati sodelovanje Komisije z državami članicami in profesionalnimi organizacijami, da bi tako razvili strategijo za kampanje.

Dejavnost 2

Oblikovati in vzdrževati spletno bazo podatkov s popisom različnih zasebnih in nacionalnih standardov (vključno z mednarodnimi in nacionalnimi standardi na glavnih izvoznih trgih) v primerjavi s standardi EU.

Dejavnost 3

Izboljšati zbiranje statističnih podatkov, tako o pridelavi kot tudi o trgu ekoloških živil.

2.2. Javne politike in ekološko kmetijstvo

Dejavnost 4

Dovoliti državam članicam, da za ekološko pridelavo izplačujejo dodatno pomoč k podpori EU, namenjeni organizacijam proizvajalcev v sektorjih sadja in zelenjave.

Dejavnost 5

Evropska komisija bo razvila spletni meni z vsemi ukrepi EU, ki jih lahko uporablja ekološki sektor na področju pridelave, trženja in informiranja.

Dejavnost 6

Evropska komisija močno priporoča državam članicam, da v svojih programih razvoja podeželja v polni meri izkoristijo ukrepe, ki so na voljo za podporo ekološkemu kmetijstvu, npr. z razvojem nacionalnih ali regionalnih akcijskih načrtov, osredotočenih na:

- spodbujanje na strani povpraševanja z uporabo novih shem kakovosti;
- dejavnosti z namenom ohranjanja koristi za okolje in varstvo narave na daljši rok;
- razvoj spodbud ekološkim kmetom za preusmeritev cele kmetije namesto le dela kmetije;
- zagotavljanje, da imajo ekološki kmetje za prejemanje investicijskih podpor enake možnosti, kot jih imajo konvencionalni kmetje;
- razvoj spodbud pridelovalcem za pospeševanje distribucije in trženja prek povezovanja v verige proizvajalcev s (pogodbenimi) dogovori med akterji;
- podpora svetovalnim službam

- usposabljanje in izobraževanje za vse, ki delajo na področju ekološkega kmetijstva v pridelavi, predelavi in trženju;
- ciljna usmeritev v ekološko kmetijstvo kot prednostna možnost gospodarjenja na okoljsko občutljivih območjih (ne da bi ekološko kmetovanje omejevali na ta območja);

Dejavnost 7

razvoj podeželja

Okrepiti raziskave o ekološkem kmetijstvu in metodah pridelave.

2.3. Standardi in nadzor – zagotavljanje integritete

Dejavnost 8

Zagotoviti večjo preglednost zakonodaje z opredelitvijo osnovnih načel ekološkega kmetijstva.

Dejavnost 9

Zagotoviti integriteto ekološkega kmetijstva z okrepitevijo standardov in spoštovanjem predvidenih datumov za zaključek prehodnih obdobj.

Dejavnost 10

Dokončati in nadalje uskladiti standarde za ekološko kmetijstvo z:

- osnovanjem seznama dovoljenih dodatkov in pomožnih sredstev za predelana živila živalskega porekla;
- razmislekom glede potrebe po uvedbi posebnih standardov za ekološka vina;
- izboljšanjem standardov, ki se nanašajo na dobrobit živali;
- razmislekom o potrebi za širitev standardov na druga področja, kot npr. na akvakulturo;
- razmislekom o potrebi za izboljšanje standardov glede varstva okolja (uporaba energije, biotska raznovrstnost, krajina in drugo).

Dejavnost 11

Ustanoviti neodvisno skupino strokovnjakov za tehnično svetovanje.

Dejavnost 12

V uredbo Sveta (EGS) št. 2092/91 vključiti predpise, ki bodo pojasnjevali naslednje:

- da živila z oznako, da vsebujejo GSO, ne morejo biti označena kot ekološka;
- da so splošne meje za označevanje enake mejam za nenamerno (naključno) prisotnost GSO za proizvode (razen za semena), uporabljane v ekološkem kmetijstvu.

Komisija še vedno preučuje vprašanje glede odločitve, ali je potrebno za semena, namenjena uporabi v ekološkem kmetijstvu, postaviti posebno mejo, in kakšna naj bi ta meja bila.

Dejavnost 13

Izboljšati delo nadzornih organizacij in odgovornih oblasti z uvedbo pristopa, temelječega na tveganju, ki se bo posebej osredotočal na tiste izvajalce, ki predstavljajo največje tveganje v smislu goljufivih praks, in z zahtevami po izvajanju navzkrižnega nadzora po Uredbi (EGS) št. 2092/91.

Dejavnost 14

Nadaljevati sedanje delo v JRC (Joint Research Centre), da bi razvili vzorčenje in analitične metode za uporabo v ekološkem kmetijstvu.

Dejavnost 15

Države članice bi morale preučiti možnost uporabe identifikacije parcel, uvedene za izvajanje Skupne kmetijske politike, za določanje lokacije in spremljanja zemljišč v ekološki obdelavi.

Dejavnost 16

Zagotoviti boljšo koordinacijo med nadzornimi organizacijami samimi, kot tudi med nadzornimi organizacijami in odgovornimi oblastmi za izvajanje v skladu z Uredbo (EGS) št. 2092/91.

Dejavnost 17

Razviti poseben sistem akreditacije za nadzorne organizacije po Uredbi (EGS) št. 2092/91.

Dejavnost 18

Komisija bo objavila letno poročilo držav članic o superviziji pooblaščenih nadzornih organizacij, vključno s statistiko o vrsti in številu kršitev.

Dejavnost 19

Okrepiti napore za vključevanje tretjih držav v seznam ekvivalentnosti (standardov), vključno z ocenjevanjem na mestu samem.

Dopolniti Uredbo (EGS) št. 2092/91 o ekološkem kmetijstvu, zamenjati sedanje nacionalne izjeme za uvoz z novim trajnim sistemom, in sicer z uporabo ocen tehnične ustreznosti s strani organizacij, izbranih za ta namen s strani Evropske skupnosti. To bi po ustreznem posvetovanju lahko pripomoglo k oblikovanju enotnega in stalnega seznama (na ravni EU) nadzornih teles, priznanih kot ekvivalentnih za njihove dejavnosti v tistih tretjih državah, ki še niso na ekvivalentnem seznamu EU.

Še naprej zagotavljati, da opredelitev ekvivalence s tretjimi državami upošteva različne klimatske in kmetijske razmere in stopnjo razvoja ekološkega kmetijstva v posameznih državah.

Takoj po uveljavitvi tega sistema vsem uvoženim živilom ponuditi možnost uporabe znaka EU.

Dejavnost 20

Zasnovati sistematično primerjavo med standardi za ekološko kmetijstvo EU, smernicami Codex Alimentarius in standardi IFOAM (glej tudi Dejavnost 2).

Okrepiti prizadevanja za globalno uskladitev in razvoj multilaterarnega koncepta ekvivalence na osnovi smernic Codex Alimentarius, v sodelovanju z državami članicami, tretjimi državami in zasebnim sektorjem.

Podpreti usposabljanje v državah v razvoju pod okriljem razvojne politike EU, s pomočjo zagotavljanja informacij o možnostih, ki jih dajejo bolj splošni mehanizmi podpore, za uporabo v korist ekološkega kmetijstva.

Preučeni bodo še nadaljnji ukrepi za pospeševanje trga ekoloških živil z državami v razvoju.

1 V skladu z 12. členom *Sporazuma WTO o tehničnih ovirah trga* naj bi države članice zagotovile diferenciran in bolj sprejemljiv postopek za države v razvoju, ki so članice omenjenega Sporazuma.

Dejavnost 21

Okrepiti prepoznavanje standardov za ekološko kmetijstvo EU in sistemov nadzora v tretjih državah s pomočjo pridobitve pogajalskega mandata (za Komisijo) s strani Sveta (ministrov).

3. OCENA VPLIVA (na proračun)

Napredek v Dejavnostih 19 in 21, z upoštevanjem naraščanja števila tretjih držav v okviru uvozne ekvivalence in v okviru bilateralnih vzajemnih sporazumov o priznavanju, je odvisen od razpoložljivih človeških virov.

Dejavnosti 1 in 7 bosta izvedeni v okviru obstoječega proračuna. Glede Dejavnosti 11, ki se nanaša na ustanovitev neodvisne skupine strokovnjakov, ni pričakovati posebnega vpliva (na proračun).

Ostale dejavnosti ne bodo vplivale na proračun EU.

Končno, izvajanje tega načrta temelji na razpoložljivosti človeških virov v službah Evropske komisije, z vidika upravljanja različnih predvidenih dejavnosti.

4. NADALJNI KORAKI

Ta Akcijski načrt predstavlja korak naprej v procesu promocije ekološkega kmetijstva v Evropi skupaj z ostalim svetom.

V razvijanju Akcijskega načrta je Komisija zavzela pragmatičen pristop, usmerjen predvsem k analizi, kako bi uporabili ali prilagodili obstoječa orodja politike.

Komisija bo nemudoma začela izvajati potrebne korake, da bi napredovali v skladu z ugotovitvami.